

1.

Muzyka polska 2013. Raport roczny

M

Krzysztof Kwiatkowski

Muzyka współczesna

+

TRZEJ JUBILACI

+

Rok 2013 był rokiem jubileuszy: wydarzenia związane ze stuleciem urodzin Witolda Lutosławskiego, 80. rocznicą urodzin Krzysztofa Pendereckiego i Henryka Mikołaja Góreckiego zdominowały polskie życie muzyczne nie tylko w obszarze twórczości współczesnej.

+

Rok 2013 został uznany przez Sejm Rokiem Witolda Lutosławskiego. Organizację Biura Obchodów Roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego powierzył Instytutowi Muzyki i Tańca (sprawozdania z wydarzeń Roku Lutosławskiego: <http://imit.org.pl/pl/rocznice/rok-lutoslawskiego/logo-roku.html>). Ustanowiony przez ministra program „Lutosławski 2013 – Promesa” objął w Polsce i za granicą ogromną liczbę przedsięwzięć o charakterze artystycznym, naukowym, edukacyjnym, dokumentacyjnym oraz popularyzatorskim. Oficjalną inauguracją Roku stał się koncert, który odbył się w Filharmonii Narodowej 25 stycznia, czyli w setną rocznicę urodzin kompozytora, z udziałem Anne-Sophie Mutter oraz Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Antoniego Wita. Oprócz utworów Lutosławskiego w programie znalazł się *Sostenuto*, poświęcony pamięci Lutosławskiego utwór Pawła Szymańskiego. Obchody Roku w Filharmonii Narodowej objęły wszystkie utwory kompozytora. Wydarzenia inaugurujące Rok Lutosławskiego odbyły się również m.in. w Katowicach (25 stycznia, Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia), w Łodzi („Tydzień z Witoldem Lutosławskim”, 21–26 stycznia), w Szczecinie (cykl „Do Lutosa i z powrotem” zainaugurowany 18 stycznia). Na początek Roku przypadł również 10. Festiwal „Łańcuch” (24 stycznia – 9 lutego) z udziałem

20 . MUZYKA WSPÓŁCZESNA

Krzysztof Kwiatkowski

wielu wybitnych artystów polskich i zagranicznych, w programie znalazła się m.in. muzyka stypendystów Lutosławskiego (Grażyny i Andrzeja Krzanowskich, Aleksandra Lasonia, Tadeusza Wieleckiego, Pawła Mykietyna i Tomasza Opalki). Niewątpliwie najbogatszy koncertowy program obchodów Roku przedstawiła Filharmonia Narodowa: w 30 koncertach udział wzięli m.in. Ian Bostridge, Peter Jablonsky, Krzysztof Penderecki, Roberto Abbado, Vladimir Ashkenazy, Katia i Marielle Labèque, Stanisław Skrowaczewski. Ważnym wydarzeniem stał się koncert (13 marca) Philharmonia Orchestra z Londynu, którą poprowadził Esa-Pekka Salonen.

+

Koncert z udziałem Salonena był elementem poświęconego Lutosławskiemu cyklu „Woven Words”, obejmującego wiele miast Europy oraz Tokio i zapoczątkowanego przez fińskiego artystę wraz z Philharmonia Orchestra. Inauguracja cyklu miała miejsce 30 stycznia w Royal Festival Hall, gdzie wraz z londyńskimi artystami wystąpił Krystian Zimerman. Seria objęła też koncerty kameralne, na których wystąpiły m.in. zespoły Kwartludium, Cellonet oraz przedstawiono program *El Derwid – Sunspots* z udziałem Andrzeja Bauera, Agaty Zubel i Cezarego Duchnowskiego. Londyńska orkiestra uruchomiła również stronę internetową o Lutosławskim. Wydarzenia w Londynie (także na BBC Proms) to tylko część bogatego programu jubileuszowych obchodów na świecie.

+

Trudno o zwięzłe i kompletne zarazem omówienie wydarzeń Roku Lutosławskiego – wybierając z konieczności tylko niektóre z nich, warto zwrócić uwagę na udane przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym, adresowane do dzieci i młodzieży. Wśród nich należy wymienić zorganizowany przez Zespół Szkół Muzycznych im. Kolberga w Radomiu festiwal *Lutosławski Kontrolowany* (23–25 stycznia), towarzyszący festiwalowi „Łańcuch” cykl dla dzieci „Łańcuszek”, zabawy inspirowane prezentowanymi w Szczecinie utworami Lutosławskiego w akcji „Lutofonie” oraz skierowany do osób niepełnosprawnych projekt „Geniusz Lutos” z udziałem muzyków tamtejszej filharmonii, warsztaty „Lutoschool” zorganizowane dla młodzieży szkół warszawskich przez Fundację „Muzyka jest dla wszystkich”.

+

Najważniejszym wydarzeniem obchodów 80. rocznicy urodzin Krzysztofa Pendereckiego był festiwal jego twórczości, który odbył się w dniach 17–23

listopada w Warszawie. Wzięli w nim udział m.in. Jurij Baszmet, Barry Douglas, Anne-Sophie Mutter, Walerij Giergijew i Charles Dutoit, Lorin Maazel, Arto Noras, Jacek Kaspszyk, Jerzy Maksymiuk, Marek Moś. W styczniu po raz pierwszy w Polsce wykonano najnowszą kompozycję Krzysztofa Pendereckiego *Missa Brevis*, utwór zabrzmiał w Dworze Artusa w Gdańsku, Polski Chór Kameralny poprowadził Jan Łukaszewski. Jubileusz obchodzono w wielu najważniejszych ośrodkach muzycznych w Polsce, ale także np. w Zabrze, gdzie polskim prawykonaniem kwintetu *Kartki z nienapisanego dziennika* 22 października rozpoczął się festiwal imienia kompozytora. Odbył się on w nowej sali koncertowej muzeum kopalni Guido, 320 metrów pod ziemią. Opera Krakowska wystawiła aż trzy dzieła Pendereckiego: *Diabły z Loudun*, *Ubu Rex* i *Raj utracony* z gościnnym udziałem zespołów Opery Wrocławskiej i Bałtyckiej, zaś Teatr Wielki – Opera Narodowa otworzył sezon 2013/2014 nową wersją *Diabłów z Loudun*, której premiera miała miejsce w lutym w Kopenhadze. Muzyka Pendereckiego była obficie reprezentowana również na I. Festiwalu „Emanacje”, który odbywał się w wielu miejscach Małopolski, w tym także w mniejszych miejscowościach.

+

Osiemdziesiątą rocznicę urodzin Henryka Mikołaja Góreckiego uczczono m.in. zorganizowanym przez Filharmonię Śląską festiwalem jego twórczości, który odbył się między 12 listopada a 6 grudnia (daty śmierci i urodzin kompozytora). W czerwcu, w bazylice oo. Franciszkanów w Krakowie wykonano po raz pierwszy cykl dwudziestu pieśni na chór mieszany *a cappella* Góreckiego na koncercie będącym także premierą płyty CD z nagraniem tego utworu (DUX) oraz prezentacją nutowego wydania (PWM).

+

KOMPOZYTORZY

+

Z pewnością nowsza muzyka polska jest na świecie najlepiej znana za sprawą Trzech Jubilatów, niemniej kompozytorzy młodszego pokolenia coraz wyraźniej zaznaczają swą obecność na światowych forach. Do najbardziej spektakularnych zagranicznych sukcesów zaliczyć należy pierwszą nagrodę Marcina Stańczyka na Toru Takemitsu Award – największym i najbardziej prestiżowym konkursie kompozytorskim w Japonii, zdobytą za utwór *SIGHS – homage à Fryderyk Chopin* (jurorem jednoosobowej komisji był w roku 2013

22 . MUZYKA WSPÓŁCZESNA

Krzysztof Kwiatkowski

sir Harrison Birtwistle). Na 60. Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów w Pradze najwyższą notę otrzymała reprezentująca Polskie Radio kompozycja Agaty Zubel *Not I* na sopran, zespół instrumentalny i elektronikę, do tekstu dramatycznego monologu Samuela Becketta. Ważną częścią promocji współczesnej muzyki polskiej na świecie jest realizowany przez Instytut Adama Mickiewicza program „Polska Music”.

+

Spośród dokonań młodych kompozytorów, jakie w roku 2013 zwróciły na siebie baczniejszą uwagę, warto wymienić zamówioną przez zespół Phoenix Vokalensemble z Berlina *Passio et Mors Domini Nostri Iesu Christi Secundum Ioannem* (2013) na 12 głosów *a cappella* Dariusza Przybylskiego (prawykonanie w marcu w Kościele Ewangelicko-Augsburskim Świętej Trójcy w Warszawie), *Architekturę światła* Tomasza Praszczalka (Prasquala) – trzeciej części projektu operowego *Orlando*, zrealizowanej przy współpracy Polskiego Teatru Tańca, Teatru Wielkiego i Akademii Muzycznej w Poznaniu, będącej muzyczno-sceniczną refleksją nad światem mistyki i rytuału. Andrzej Kwieciński wzbudził zainteresowanie napisanym na zamówienie Filharmonii Łódzkiej *Concerto. Re maggiore*, który zabrzmiał po raz pierwszy 29 listopada na „Koncercie Premier” wraz z nowym *Koncertem na flet i orkiestrę* Pawła Mykietyna oraz koncertem saksofonowym *North* zmarłego przed dwoma laty łódzkiego kompozytora Bronisława Kazimierza Przybylskiego. Ważną postacią polskiej sceny kompozytorskiej stał się Dominik Karski, który w ramach cyklu *Opera/Remix* Komuny Otwock przedstawił napisany wspólnie z Pawłem Krzaczkowskim utwór sceniczny *Italo Calvino*.

+

Ogromną rolę w stymulowaniu nowej twórczości odgrywają programy zamówień MKiDN, które w ostatnich latach w istotny sposób poszerzyły możliwości działania kompozytorów, a także program IMiT „Kompozytor-rezydent”. Do jego trzeciej edycji wybrani zostali trzej młodzi kompozytorzy, którzy w ostatnich latach zdobyli już sobie niemałe uznanie: Tomasz Jakub Opalka (rezydencja w Filharmonii Gorzowskiej), Wojciech Błazejczyk (Stowarzyszenie Śpiewacze Chór Akademicki im. prof. Jana Szyrockiego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie) oraz Ignacy Zalewski (Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus).

+

W „roku jubileuszy” należy również pamiętać o rocznicach innych wybitnych postaci muzyki polskiej: 70. urodziny Elżbiety Sikory stały się okazją koncertu zatytułowanego „Mistrzowie współczesności”, który odbył się 8 listopada w Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku. Zabrzmiały na nim *Koncert na saksofon i orkiestrę – Michelangelo Sikory* oraz *IV Symfonia Adagio* Pendereckiego. W Ambasadzie Polskiej w Paryżu kompozytorka została udekorowana orderem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, przyznany jej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Koncert Jubileuszowy Lidii Zielińskiej (60. urodziny) miał miejsce 26 listopada w Akademii Muzycznej w Poznaniu. Nowe utwory polskich kompozytorek stały się (już nie z jubileuszowych okazji) ważnymi wydarzeniami, m.in. *E-motions* na akordeon, orkiestrę smyczkową i perkusję Hanny Kulenty (prawykonanie 19 stycznia w Filharmonii Wrocławskiej) i *Lasy deszczowe* Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil, napisane na zamówienie Polskiej Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku.

+

29 grudnia, po długiej walce z chorobą zmarł Wojciech Kilar. Ostatnim jego utworem, który miał prawykonanie w roku 2013, były *Modlitwy do Małej Tereski* na chór mieszany, powstałe z okazji jubileuszu Uniwersytetu Śląskiego i przedstawione 8 czerwca roku w sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach na koncercie z jego utworami. W czerwcu miała miejsce premiera filmu o życiu i twórczości Wojciecha Kilara, scenariusz i reżyserię dokumentu zatytułowanego *Wojciech Kilar. Credo* opracowali Violetta Rotter-Kozera i Zdzisław Sowiński.

+

Nie słabnie, w Polsce i za granicą, zainteresowanie, jakim w ostatnich latach cieszy się twórczość Mieczysława Wajnberga. 6 grudnia w Teatrze Wielkim w Poznaniu miała miejsce polska prapremiera opery *Portret*, wykonanej po raz pierwszy w 1983 roku w Brnie, ponownie wykonanej w roku 2010 na Bregenzer Festspiele w reżyserii Johna Fulljamesa oraz w Operze w Nancy i Opera North w Leeds w reżyserii Davida Pountneya, który swą koncepcję przedstawił także w Poznaniu. Po Wajnbergu kolejnym dokonaniem za granicą odkryciem stała się twórczość Andrzeja Czajkowskiego – również tym razem sporą rolę w zwróceniu uwagi na twórczość wciąż mało znanego (także w Polsce) kompozytora odegrał David Pountney, dyrektor artystyczny Bregenzer Festspiele. Z jego inicjatywy na festiwalu odbyło się prawykonanie opery Czajkowskiego *Kupiec wenecki* w reżyserii Keitha Warnera, a także

24 . MUZYKA WSPÓŁCZESNA

Krzysztof Kwiatkowski

wykonanie kilku innych jego utworów. Wydarzenie to, które znalazło szeroki oddźwięk w mediach i w prasie codziennej oraz fachowej, doszło do skutku także dzięki współpracy Teatru Wielkiego i Instytutu Adama Mickiewicza.

+

Spośród krajowych spektakli operowych duże zainteresowanie wzbudziła wystawiona w maju w Teatrze Wielkim w Poznaniu *Cyberiada* Krzysztofa Meyera (kierownictwo muzyczne – Krzysztof Słowiński; reżyseria i scenografia – Ran Arthur Braun). Prawykonanie opery Pawła Szymańskiego *Qudsja Zaher*, które odbyło się 20 kwietnia, było wydarzeniem od dawna oczekiwanym. Reżyserem opery do libretta Macieja J. Drygasa był Eimuntas Nekrošius, dyrygował Wojciech Michniewski, w tytułowej roli wystąpiła Olga Pasiecznik. Ważnym spektaklem Teatru Wielkiego – Opery Narodowej było również kolejne wydarzenie Projektu „P”, prezentującego sceniczne dokonania młodego pokolenia kompozytorów: na jednym wieczorze niekonwencjonalne propozycje przedstawili Wojciech Blecharz – *Transcriptum*, z wykorzystaniem wielu pomieszczeń teatru, oraz Jagoda Szmytka w zabawnie prowokującym *Dla głosów i rąk*.

+

FESTIWALE, KONCERTY, OPERY

+

Wiele najciekawszych prawykonań utworów polskich miało miejsce na dużych polskich festiwalach muzyki współczesnej. Najważniejszym w ostatnich latach forum najnowszej twórczości polskiej stał się, choćby z racji ilości premier, katowicki Festiwal Prawykonań. Na siedmiu koncertach (26–28 kwietnia) kompozycje przedstawili: Aleksander Nowak, Paweł Hendrich, Włodzimierz Kotoński, Ryszard Osada, Sławomir Wojciechowski, Tomasz Jakub Opałka, Dariusz Przybylski, Rafał Janiak, Piotr Moss, Justyna Kowalska-Lasoń, Dobromiła Jaskot, Aleksandra Gryka, Hanna Kulenty, Krzysztof Meyer, Marcin Rupociński, Adrian Robak, Benedykt Konowski, Marcin Bortnowski, Ryszard Gabryś, Krzysztof Knittel, Bronisław Kazimierz Przybylski, Stanisław Krupowicz, Marta Ptaszyńska, Maciej Małecki, Wojciech Widłak, Zygmunt Krauze, Michał Dobrzyński, Andrzej Kwieciński, Agata Zubel, Mikołaj Majkusiak.

+

Obchody rocznic Trzech Jubilatów oficjalnie stanowić miały najważniejsze wydarzenia 56. „Warszawskiej Jesieni” (występ Zimmermana w *Koncertcie fortepianowym* Lutosławskiego, *Pasja* Pendereckiego i wszystkie kwartety Góreckiego). Na festiwalu swoje prawykonania miały m.in. utwory Augustyna, Bargielskiego, Krupowicza, Moca, Wojciechowskiego i Woźny. Wśród polskich wykonawców wyróżniła się zwłaszcza Orkiestra Muzyki Nowej, która pod dyrekcją Szymona Bywalca dała dwa pełne koncerty z bardzo wymagającym programem. Pomyślnie rozwija się towarzysząca festiwalowi, adresowana do najmłodszych słuchaczy, „Mała Warszawska Jesień”: w jej programie znalazło się m.in. prawykonanie „opery kameralnej dla dzieci i dorosłych” *O szewczyku i fałszywym królu* Tadeusza Wieleckiego, powstałej przy współpracy Tadeusza Wierzbickiego (tekst, teatr figur świetlnych), oraz instalacji interaktywnej *Plasterki muzyki* Lidii Zielińskiej. Również program Festiwalu Kompozytorów Polskich w Bielsku-Białej (18–20 października) całkowicie wpisał się w obchody rocznic Lutosławskiego, Pendereckiego i Góreckiego.

+

Z kompozycji zamówionych przez festiwal „Musica Electronica Nova” szczególne zainteresowanie wywołały *Krawędzie* Sławomira Kupczaka, bogaty kolorystycznie *LoPassHight Cut* Wojciecha Błażejczyka, *Partita II* Krzysztofa Knittla z wirtuozowskimi improwizacjami elektronicznymi i instrumentalnymi oraz *Podziemna rzeka II* Zygmunta Krauzego.

+

Ważnym forum prezentacji nowszej twórczości są również festiwale, które nie zakładają wprawdzie „geograficznych” ograniczeń i sięgają także po repertuar międzynarodowy, niemniej w dużym stopniu koncentrują się wokół muzyki powstającej w środowisku lokalnym. Należą do nich np. Dni Muzyki Kompozytorów Krakowskich, które odbyły się po raz 25. Zabrzmiały na nich m.in. utwory Anny Zawadzkiej-Gołosz, Marcela Chyrzyńskiego, Wojciecha Widłaka oraz młodych kompozytorów: Jakuba Polaczyka i Michała Papary. Wydarzeniem festiwalu stał się wieczór poświęcony poezji Adama Zagajewskiego, na którym wykonano dwadzieścia pieśni do wierszy poety, skomponowanych przez młodych krakowskich kompozytorów. Wśród „lokalnych” festiwali poświęconych nowszej twórczości (należą do nich m.in. Warszawskie Spotkania Muzyczne i łódzka „Musica Moderna”) dobrze przemyślanym programem i ambicją ogarnięcia szerokiego spektrum zjawisk

26 . MUZYKA WSPÓŁCZESNA

Krzysztof Kwiatkowski

w kraju i za granicą wyróżnia się Poznańska Wiosna Muzyczna. W roku 2013 festiwal odbył się po raz 42. i zabrzmiały na nim m.in. prawykonania utworów Barbary Kaszuby, Artura Kroschela, Zbigniewa Kozuba, Katarzyny Taborowskiej, Lidii Zielińskiej i Marcela Chyrzyńskiego.

+

Nowsza twórczość polska zajmuje także sporo miejsca na festiwalach, które tylko częściowo poświęcone są muzyce współczesnej, jak Festiwal Muzyki Polskiej, który po raz dziewiąty odbył się w Krakowie (12–14 oraz 19–21 lipca). W tym roku w programie dominowała muzyka Lutosławskiego, Skrowaczewskiego, Pendereckiego, Bujarskiego i Góreckiego. Ciekawą formułą wyróżnia się festiwal „Kwartesencja”, którego pomysłodawcami od 2004 roku są muzycy Royal String Quartet. O jego programowej treści stanowią mieszanie stylów i gatunków, łączenie klasyki i nowej muzyki, gwiazdy najlepszych filharmonii i gwiazdy muzycznej alternatywy koncertujące razem. W roku 2013 na „Kwartesencji” odbyło się m.in. prawykonanie kwartetu smyczkowego *4 pieces*, skomponowanego dla Royal String Quartet przez Pawła Szymańskiego.

+

Poza festiwalami o bardziej konwencjonalnym profilu, na których gra się muzykę komponowaną i wykonywaną z nut, stałe miejsce w kalendarzu wydarzeń zdobył sobie m.in. poświęcony „sztuce dźwięku” festiwal Audio Art (Kraków, 15–24 listopada) oraz festiwal muzyki improwizowanej „Ad libitum” (Warszawa, 10–12 listopada), na którym wystąpili m.in. polscy muzycy: Jerzy Mazzoll, Piotr Damasiewicz, Maciej Garbowski, Wojciech Błażejczyk i Tadeusz Sudnik. Stosunkowo nowym „granicznym” wydarzeniem są warszawskie „Instalacje”, zorganizowane w roku 2013 po raz drugi przez jego kuratorów: Wojciecha Blecharza i Pawła Mykiety (8–9 czerwca).

+

Ważne pozafestiwalowe koncerty, które odbyły się w roku 2013, to m.in.:

+

„Portrety kompozytorów” (5 i 6 grudnia). Wydarzenie to ma charakter cykliczny, podobnie jak „Generacje”, które odbyły się w lutym po raz 16. w Studiu Koncertowym im. Lutosławskiego w Warszawie. W programie znalazły się prawykonania czterech kompozycji:

+

Lamento na recytatora i orkiestrę symfoniczną Pawła Buczyńskiego, *Duo* na dwie grupy instrumentalne i projekcję dźwiękową Michała Talmy-Sutta, *ANC'L'SUNR* kompozycji przestrzennej z orkiestrą na pierwszym planie Ewy Trębacz oraz *Spettro* na skrzypce, fortepian i orkiestrę symfoniczną Anny Zawadzkiej-Gołosz, a także *Koncert na gitarę, orkiestrę smyczkową i kotły* Krzysztofa Meyera.

+

Interesujące prawykonania nowych utworów polskich miały miejsce również na koncercie w lutym w Filharmonii Poznańskiej, gdzie na wieczorze upamiętniającym 50. rocznicę śmierci Tadeusza Szeligowskiego odbyło się prawykonanie utworu Dariusza Przybylskiego *Four Darks in Red* na wiolonczelę i orkiestrę, powstałego z inspiracji malarstwem Marka Rothki. Również w lutym w Poznaniu, w wykonaniu Orkiestry Kameralnej Polskiego Radia Amadeus pod dyrekcją Agnieszki Duczmal zabrzmiało sześć prawykonan utworów Mikołaja Góreckiego, Marcela Chyryńskiego oraz laureatów dwóch ostatnich lat organizowanego przez PWM Konkursu Kompozytorskiego im. T. Ochlewskiego: Justyny Kowalskiej-Lasoń, Ewy Fabiańskiej, Pawła Piotra Pietruszewskiego i Adama Porębskiego. W październiku w Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach wystąpił Kwadrofonik z nowymi, powstałymi dla zespołu utworami Macieja Jabłońskiego, Agnieszki Stulgińskiej, Wojciecha Blecharza i Jarosława Siwińskiego z elektroniką i wizualizacjami.

+

Nowym ważnym ośrodkiem muzycznym stanie się z pewnością Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. Jego koncert inauguracyjny miał miejsce 21 maja z udziałem Anne-Sophie Mutter i kwartetu smyczkowego Apollon Musagete. Nowoczesny obiekt z salą koncertową i zespołem o charakterze dydaktycznym posłuży m.in. edukacji utalentowanych młodych artystów. Warto zwrócić również uwagę na mniej widoczne, lecz ciekawe nowe miejsca dla muzyki, jak choćby działającą od sierpnia 2013 roku TRAF0 Trafostację Sztuki w Szczecinie, gdzie w wykonaniu Baltic Neopolis Orchestra odbyło się prawykonanie spektaklu *Exkurs* kompozytora Szymona Brzóska i choreografki Kai Kołodziejczyk. Ambicją TRAF0 jest tworzenie nowych jakości estetycznych na obszarach rozmaitych sztuk.

+

KONKURSY

+

Na 54. Konkursie Młodych Kompozytorów im. Tadeusza Bairda nagroda główna podzielona została na dwie i przyznana *ex aequo* Kamilowi Koseckiemu za utwór *Muzyczna maszyna* oraz Jakubowi Polaczykowi za utwór *Cosas que puderion ser*. Przedmiotem konkursu była pieśń lub cykl pieśni przeznaczonych na dowolny głos oraz dwa lub trzy różne instrumenty, z których jeden może być zastąpiony elektroniką. Laureatami 7. Konkursu Kompozytorskiego im. Karola Szymanowskiego zostali Grzegorz Duchnowski za *Jéux Varsoviens* – I nagroda, Ignacy Zalewski za *Balladę* – II nagroda oraz Grzegorz Duchnowski za *Symfonię* i Szymon Godziemba-Trytka za *Tre Episodi* – dwie równorzędne III nagrody. Piotr Tabakiernik za utwór *Sumpiqo* na kwartet smyczkowy, perkusję i taśmę zdobył III nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim im. Kazimierza Serockiego. Tematem organizowanego przez PWM 11. Konkursu Kompozytorskiego im. Tadeusza Ochlewskiego była kompozycja na solowy głos wokalny z warstwą elektroniczną – dwie główne nagrody uzyskali *ex aequo* Marta Sniady za *s!c2* i Franciszek Araszkiwicz za *Monster Group Number*.

+

WYKONAWCY

+

Wśród wykonawców poświęcających się całkowicie lub w znacznej mierze współczesnym interpretacjom są zespoły, które grywają w miarę często. Ich nazwy pojawiają się w programach wielu koncertów i festiwali muzyki współczesnej: Orkiestra Muzyki Nowej, Aukso, Kwadrofonik, Kwartet Śląski, Kwartludium, Duo Frackiewicz – Bojanowicz. Są też nowe inicjatywy: warto zwrócić uwagę na Sepia Ensemble z Poznania, który jest kontynuacją An_Arche, o koncepcji działania obejmującej uznane pozycje nowej muzyki światowej oraz utwory kompozytorów polskich, przeważnie młodszego pokolenia. W grudniu miał miejsce debiut # Ensemble (hashtag ensemble), młodych kameralistów (m.in. Leszka Lorenta, Wojciecha Błażejczyka, Paweła Janasa) propagujących muzykę najmłodszego pokolenia kompozytorów polskich i zagranicznych. Koncert z prawykonaniami utworów Błażejczyka, Przybylskiego, Zalewskiego promował wydaną przez DUX płytę zespołu.

+

NAGRODY

+

Wśród laureatów dorocznych nagród Związku Kompozytorów Polskich znalazła się Elżbieta Sikora – za wybitną twórczość kompozytorską, operę *Madame Curie* i działalność kuratorską, a także Hanna Gawrońska – za kilkadziesiąt zamówień utworów polskich kompozytorów adresowanych do młodych odbiorców, nowatorskie formuły prezentacji zamówionych utworów oraz wieloletnią działalność w Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu; Olgierd Pisarenko – za działalność pisarską i wieloletnią pracę w Komisji Programowej Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, w tym jako Przewodniczący Komisji Programowej tego festiwalu, oraz Adrianna Poniecka-Piekutowska – za ideę i realizację programu promocji młodych kompozytorów w ramach działalności Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego oraz zaangażowanie na rzecz nowej muzyki i jej twórców. Wśród nominowanych do nagrody Koryfeusz Muzyki Polskiej znaleźli się m.in. Marcin Masecki, Marcin Stańczyk, Agata Zubel, a w kategorii „Wydarzenie” m.in. premiera opery *Qudsja Zaher* Pawła Szymańskiego oraz spektakl *Echa czasu*, zrealizowany przez Polski Balet Narodowy w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej.

+

Paszporty „Polityki” za rok 2013 w kategorii muzyki poważnej odebrał kwartet Apollon Musagète „za konsekwentne i skuteczne budowanie silnej pozycji w życiu muzycznym Europy, zawsze z uwzględnieniem w repertuarze muzyki polskiej, oraz za wybitną płytę *Multitude*.” W kategorii muzyki popularnej Paszport odebrał Marcin Masecki „za sprawne i konsekwentne poruszanie się własną ścieżką między gatunkami, za zacieranie podziałów pomiędzy sceną filharmoniczną a klubową, za zmierzenie się z naszą tradycyjną formą na płycie *Polonezy* w sposób jak zawsze lekki i przewrotny”.

+

PŁYTY, KSIĄŻKI, MEDIA

+

Kilka pozycji z polską muzyką współczesną, jakie ukazały się za granicą, stało się ważnymi wydarzeniami: nominację do nagrody Grammy i wyróżnienie Preis der Deutschen Schallplatten Kritik otrzymał nagrany przez Esa-Pekkę Salonen z Los Angeles Philharmonic album *Lutosławski: The*

Symphonies (Sony Classical). Francuska Akademia Płyt Lirycznych swe coroczne międzynarodowe nagrody „Złoty Orfeusz” przyznała nagraniom dwóch polskich oper: *Madame Curie* Elżbiety Sikory (w kategorii „Prestizż liryczny Europy”, DUX) i *Manru* Ignacego Jana Paderewskiego (DUX).

+

Jubileusze Lutosławskiego i Pendereckiego stały się okazją do wydania okolicznościowych, starannie pod względem edytorskim przygotowanych publikacji płytowych: Polskie Nagrania wydały ośmiopłytowy album poświęcony Lutosławskiemu, który zawiera m.in.

+

pierwsze polskie wykonania utworów z udziałem najwybitniejszych polskich artystów i orkiestr, także pod dyрекcją samego kompozytora. NInA wydała sześciopłytowy album „Lutosławski / świat” z niepublikowanymi dotąd nagraniami, przedstawiający twórczość kompozytora w nowym, szerszym kontekście.

+

Podobnie jak w ostatnich kilku latach najpoważniejszym wydawcą nowszej muzyki polskiej był DUX. Nowe pozycje w katalogu to m.in. wszystkie *Symfonie* Krzysztofa Pendereckiego pod jego batutą w wykonaniu Polskiej Orkiestry Sinfonia Iuventus, płyta Kwartludium z Robinem Rimbaud (alias Scanner) z kompozycjami graficznymi Aleksandry Gryki, Sławomira Wojciechowskiego, Dariusza Przybylskiego, Krzysztofa Knittla, Jerzego Kornowicza. Inne ciekawe płyty wydane w roku 2012 to m.in. *Across the Milleniums – Muzyka z przełomu tysiącleci* Macieja Zielińskiego oraz *Akordeonus* zespołu Motion Trio z Leszkiem Możdżerem z akordeonowymi aranżacjami muzyki kompozytorów polskich XX/XXI wieku: Lutosławskiego, Henryka Mikołaja Góreckiego oraz napisany dla Motion Trio utwór Marty Ptaszyńskiej.

+

Nagrody Akademii Fonograficznej „Fryderyk” przypadły m.in. Pawłowi Łukaszewskiemu, który został uznany za Artystę Roku w kategorii muzyki poważnej. Spośród płyt z polską muzyką współczesną do nagrody nominowano nagrania kwartetów smyczkowych Zbigniewa Bargielskiego w wykonaniu Kwartetu Śląskiego (CD Accord), utwory Kilara w wykonaniu Cameraty Silesii (DUX), utwory Góreckich (ojca i syna, DUX), muzykę

sakralną Pawła Łukaszewskiego (DUX) oraz polskie utwory w wykonaniu TWOgether Duo.

+

Ukazała się książka Andrzeja Chłopeckiego *Przewodnik po muzyce Witolda Lutosławskiego. PostSłowie*, której autor nie zdołał dokończyć, zdążył jednak ująć opis najważniejszych kompozycji Lutosławskiego, a przede wszystkim rozbudowany, trzyczęściowy esej składający się na dobitne podsumowanie znaczenia jego twórczości. To samo wydawnictwo (TWL) opublikowało również album *Lutosławski 1913–2013* autorstwa Elżbiety Markowskiej. Nakładem Polskiego Wydawnictwa Muzycznego ukazała się *Encyklopedia muzyczna PWM. Lutosławski* – suplement aktualizujący encyklopedyczne hasło o Witoldzie Lutosławskim i jego twórczości.

+

Niewydane dotychczas marginalia twórczości Lutosławskiego opublikowało PWM w zbiorze zawierającym *Piosenki taneczne*, pisane pod pseudonimem Derwid oraz *Pieśni masowe, 50 studiów polifonicznych* i *Piosenki dziecięce* na mezzosopran i zespół.

+

Górecki. Portret w pamięci Beaty Bolesławskiej-Lewandowskiej (PWM) to zapis rozmów z osobami z kręgu Henryka Mikołaja Góreckiego: z jego najbliższymi (z żoną i dziećmi), ze znajomymi, uczniami, wydawcami, muzykologami, dziennikarzami, postaciami ze świata kultury.

+

Narodowy Instytut Audiowizualny udostępnił obszerną stronę internetową zawierającą niemal wszystkie utwory Witolda Lutosławskiego, Krzysztofa Pendereckiego i Henryka Mikołaja Góreckiego, a także bogaty zbiór informacji o ich twórczości i życiu, w polskiej i angielskiej wersji językowej. Stronę z najważniejszymi informacjami o Lutosławskim oraz dokumentami audio i nagraniami jego kompozycji uruchomiło także Polskie Radio. *Spacerownik po Warszawie Lutosławskiego* to elektroniczna publikacja w postaci aplikacji na telefony komórkowe, przygotowana przez Towarzystwo im. Lutosławskiego we współpracy z Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina oraz Instytutem Muzyki i Tańca. Jej treścią jest bogaty zestaw historycznych i współczesnych zdjęć, a także informacji tekstowych autorstwa Danuty Gwizdalanki o najważniejszych miejscach w stolicy związanych z pobytem i twórczością kompozytora.